

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 498/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Milošom Kvasňovským, Dunajská 32, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, Košice (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že bol žalovaným v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 30 Cob 82/2015. V predmetnej veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 30 Cb 82/2015-62 z 24. februára 2016 tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), sumu 615,45 € so špecifikovaným príslušenstvom z titulu podpory elektriny vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“).

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Podľa sťažovateľa predmetom sporu bola otázka splnenia oznamovacej povinnosti žalobcu voči sťažovateľovi podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. a s tým súvisiaci vznik, resp. zánik nároku žalobcu na reálne vyplatenie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie. V tomto smere bolo podstatné posúdenie charakteru lehoty uvedenej v § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. – pričom okresný súd túto lehotu posúdil ako procesnoprávnu so stručným odkazom na § 17 zákona č. 309/2009 Z. z. a na stanovisko Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“).

Podstatou sťažovateľovej argumentácie je právny názor, podľa ktorého „povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva, ktorú skutočnosť zdôrazňuje aj Ústavný súd SR v texte sťažnosti viackrát citovanom náleze sp. zn.: PL. ÚS 50/2015 poukazujúc na skutočnosť, že práva podľa § 4 ods. 1 písm. b) a c)

zákona o podpore OZE si výrobcovia elektriny môžu uplatňovať vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, a nie ÚRSO, príp. inému orgánu verejnej správy.

V prípade ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE sa jedná o normu hmotného práva upravujúcu práva a povinnosti medzi dvomi súkromnoprávnymi subjektmi, kde z povahy samotnej právnej normy ako aj povahy súkromnoprávneho vzťahu je zrejmé, že sa nemôže jednať o lehotu procesnoprávnu.

Odvolačí súd sa pri skúmaní predmetnej právnej veci a určovaní povahy spornej lehoty vôbec nezaoberal otázkou povahy predmetnej právnej normy § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, ako ani otázkou povahy samotného vzťahu medzi žalobcom a sťažovateľom, ktoré skutočnosti považujem pre posúdenie povahy spornej lehoty za smerodajné.“.

Právne závery krajského súdu v napadnutom rozsudku považuje sťažovateľ za arbitrárne a neodôvodnené, a preto za ústavne nekonformné.

Sťažovateľ poukazuje na relevantnú právnu úpravu a v sťažnosti uvádza:

«Zákomom o OZE bola s účinnosťou od 01. 01. 2010 zakotvená v § 4 ods. 2 písm. c) povinnosť pre výrobcov elektriny s právom na podporu oznámiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c), vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny na nasledujúci kalendárny rok, vždy k 15. augustu príslušného kalendárneho roka.

Zákomom č. 382/2013 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon o OZE (ďalej len „novela“), bolo s účinnosťou od 01. 01. 2014 rozšírené znenie § 4 ods. 3 zákona o OZE, v zmysle ktorého výrobca elektriny s právom na podporu, ktorý si nesplní povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE, si nemôže na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa odseku 1 písm. b) a c) na nasledujúci kalendárny rok...

V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať na skutočnosť, že otázka súladu § 4 odseku 3 zákona o OZE s právnymi predpismi vyššej právnej sily, ako aj otázka účelnosti samotnej oznamovacej povinnosti obsiahnutých v § 4 odseku 2 písm. c) zákona o OZE bola predmetom skúmania pléna Ústavného súdu SR, ktoré na verejnom zasadnutí uskutočnenom

dňa 22. 03. 2017 vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 50/2015... rozhodlo, že návrhu skupiny 40 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovuje. Pre úplnosť si dovoľujem zdôrazniť, že predmetný nález Ústavného súdu SR bol vyhlásený pred rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej...»

Základnou spornou otázkou bola otázka riadneho a včasného splnenia oznamovacej povinnosti žalobcu voči sťažovateľovi podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. Sťažovateľ poukazuje na to, že žalobca v konaní tvrdil, že svoju oznamovaciu povinnosť si splnil oznámením z 12. augusta 2014 zaslaným na adresu sťažovateľa doporučené poštou 15. augusta 2014 a doručeným sťažovateľovi 18. augusta 2016. Podľa sťažovateľa sa v súdnom spise nenachádzal dôkaz, ktorý by preukazoval odoslanie a doručenie predmetného oznámenia uvedeným spôsobom. Napriek tejto skutočnosti konajúce súdy vychádzali z tvrdení žalobcu tak, ako keby ich preukázal.

Sťažovateľ uvádza, že okresný súd spolu s krajským súdom poukázali na zverejnené stanovisko úradu, ktorý považoval predmetnú oznamovaciu povinnosť za splnenú aj v prípade, ak výrobca elektriny odovzdá oznámenie na poštovú prepravu najneskôr 15. augusta. Podľa sťažovateľa právny záver uvedený v stanovisku úradu nie je pre zmluvné strany záväzný, t. j. pre výrobcu elektriny a prevádzkovateľa distribučnej sústavy, a je v rozpore so zákonnou úpravou.

Podľa sťažovateľa z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 je podstatný vzťah výrobcu elektriny a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy ako subjektu súkromného práva.

Konajúce súdy posúdili príslušnú lehotu ako procesnoprávnu – napriek tomu, že príslušný zákon upravuje hmotnoprávnu povinnosť medzi dvomi subjektmi súkromného práva. Rovnako je zrejmé, že konajúce súdy si osvojili výklad príslušného ustanovenia, ktorý uviedol úrad vo svojom stanovisku, napriek tomu, že mu právna úprava nepriznáva „kompetenciu podávania všeobecne záväzných výkladov právnych noriem“.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na právne závery ústavného súdu v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 a uvádza:

„... Ústavný súd SR ďalej dodáva, že medzi výrobcami elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a prevádzkovateľmi distribučných sústav môžu v súvislosti s plnením povinností vyplývajúcich z § 4 ods. 2 zákona o OZE vzniknúť právne spory súvisiace najmä s otázkou, či si výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov energie splnili tieto povinnosti riadne a včas, avšak podľa názoru Ústavného súdu SR nie je potrebné ani vhodné, aby arbitrom takýchto sporov subjektov súkromného práva bol zákonom ustanovený orgán verejnej správy. Uvedený právny názor Ústavný súd SR odôvodňuje tiež tým, že aj v prípade, ak by zákonodarca zvolil takúto koncepciu právnej regulácie, konečným arbitrom právneho sporu súvisiaceho s nesplnením povinností ustanovených v § 4 ods. 2 zákona o OZE a jeho právnymi dôsledkami, ktorý má primárne súkromnoprávny charakter, by bol orgán súdnej moci v rámci správneho súdnictva.“

Na posúdenie charakteru lehoty podľa zákona č. 309/2009 Z. z. je potrebné posúdiť právny vzťah medzi sťažovateľom a žalobcom, ktorý je *„súkromnoprávnym záväzkovým obchodnoprávnym vzťahom založeným Zmluvou o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku...*

... pre súkromnoprávne vzťahy medzi dvoma súkromnými subjektmi je charakteristické plynutie hmotnoprávných lehôt pre uskutočňovanie jednostranných, resp. dvojstranných adresných právnych úkonov (práva zo zodpovednosti za vady, práva na náhradu škody, právo spätnej kúpy, predkupné právo a pod.). Všeobecnou požiadavkou toho, aby bolo v hmotnom práve možné určitú písomnosť považovať za doručeníu je, aby adresát mal objektívnu možnosť sa s touto oboznámiť.“

Podľa sťažovateľa príslušná právna norma v zákone č. 309/2009 Z. z. je hmotnoprávna, má vplyv na existenciu práva na podporu, preto uvedená lehota je hmotnoprávna. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza:

„Právna norma obsiahnutá v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, zakotvujúca povinnosť výrobcu, ktorú je tento povinný v zákonom stanovenej lehote riadne splniť

a jej splnenie, resp. nesplnenie v zákonom stanovenej lehote má vplyv na existenciu nároku na uplatnenie práva, t. j. spôsobuje právne následky v oblasti hmotného práva.

Vzhľadom na samotnú povahu predmetnej právnej normy je zrejmé, že dodržanie, resp. nedodržanie lehoty obsiahnutej v predmetnej právnej norme spôsobuje vznik, resp. zánik nároku na uplatnenie práva na podporu, t. j. spôsobuje právne následky v oblasti hmotného práva, a teda predmetná právna norma musí mať povahu normy hmotnoprávnej a rovnako tak aj lehota v nej obsiahnutá musí mať povahu lehoty hmotnoprávnej...

Procesné normy a lehoty v nich obsiahnuté na rozdiel od hmotnoprávných noriem a hmotnoprávných lehôt nemajú a vzhľadom na svoju povahu ani nemôžu mať vplyv na existenciu, vznik alebo zánik hmotnoprávných práv alebo povinnosti účastníkov konania, a tieto sú spôsobilé ovplyvniť len ich procesné práva a povinnosti...

Medzi účastníkmi konania je nesporné, že žalobca podal oznámenie o uplatnení si podpory a jej rozsahu v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE do pošty až dňa 15. 08. 2014 a toto bolo žalovanému doručené až dňa 18. 08. 2014. t. j. až po uplynutí zákonom stanovenej hmotnoprávnej lehoty. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca zákonom stanovenú lehotu zmeškal...“

Rovnako tak podľa sťažovateľa neobstojí ani aplikácia § 17 zákona č. 309/2009 Z. z., ktorá odkazuje na aplikáciu Správneho poriadku. V prerokovávanom prípade nemožno hovoriť o osobitnom druhu správneho konania, ktoré by v určitom momente začalo a zavŕšilo by sa rozhodnutím orgánu verejnej správy. V tejto súvislosti sťažovateľ tiež uvádza:

„... zákon o OZE obsahuje nielen normy hmotnoprávne upravujúce práva a povinnosti pre adresátov týchto právnych vzťahov, ale aj normy procesnoprávne ustanovujúce procesný postup orgánov verejnej správy v procese tvorby a aplikácie práva, ako aj oprávnenia a povinnosti účastníkov konania v priebehu konania.

... správny poriadok ako všeobecný procesný predpis pre správne konanie... sa v zmysle § 17 ods. 1 zákona o OZE vzťahuje výlučne na konanie podľa zákona o OZE...

Pôsobnosť správneho poriadku však nie je možné rozšíriť na hmotnoprávne normy, z ktorých práva a povinnosti resp. nároky s nimi súvisiace vyplývajú a rovnako nemožno

tento procesný predpis použiť pri posudzovaní včasnosti splnenia povinnosti a uplatnenia nároku výrobcov v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE.

Ustanovenia obsiahnuté v § 4 zákona o OZE neobsahujú úpravu konania, ale výlučne úpravu práv a povinnosti výrobcov elektriny.

Nemožnosť uplatnenia si podpory nastáva priamo zo zákona, nenastáva v dôsledku rozhodnutia správneho orgánu alebo prevádzkovateľa distribučnej sústavy a nenastáva ani ako výsledok žiadneho konania.“

Sťažovateľ napokon argumentuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je riadne odôvodnený, „*nie je vôbec zrejmé, akými úvahami sa odvolací súd riadil pri určovaní povahy spornej lehoty..., ako sa vysporiadal s otázkou povahy predmetnej právnej normy a povahy vzťahu účastníkov konania*“. V tomto smere sťažovateľ poukazuje na § 220 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva.

Vo vzťahu k využitiu účinných právnych prostriedkov ochrany sťažovateľ uvádza:

„Sťažovateľ podal voči potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu dňa 13. 07. 2017 dovolanie, avšak vzhľadom na skutočnosť, že hodnota sporu nepresahuje desaťnásobok minimálnej mzdy (bez príslušenstva), je pravdepodobné, že podané dovolanie bude Najvyšším súdom Slovenskej republiky v zmysle § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. a) CSP odmietnuté.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o sťažnosti sťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania vychádzal z tvrdenia sťažovateľa v sťažnosti, ktorú podal prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu, že podal dovolanie smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne

úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane podčiarkuje (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania

dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť ako oneskorene podanú (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04 alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. augusta 2017